

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ

(«Ἄστυ τοῦ Μάρτη, σελ/δ. 3, στήλ. 1).

Δέν ἔχομεν στρατόν, διότι εἰς τὸν στρατὸν ἀλλοί τίποτε δὲν γίνεται εἰκὴ νὰ διδάσκεται ἡ καθαρεύουσα. Τοιοῦτο τὸ συμπέρασμα μηκοῦ δισελίδου μελέτης, τὴν ὥσπειαν δημοσιεύεις ἢ μᾶλλον ἀναδημοσιεύεις ἐκ τοῦ «Νομικά», ὅπου τὸ πρῶτον ἐφιλοξενήθη, δὲ ἐκ τῶν φανατικωτέρων δημοτικιστῶν κ. Δ. Η. Δημητριάδης.

Ο συγγραφεὺς εἰσέρχεται μὲ δόκιμὴν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος του, μὲ τὸν γλωσσικὸν φανατισμὸν, διατις διακρίνει ὅλους τοὺς συγγεντρωθέντας περὶ τὴν σημαῖαν τοῦ βιζυαπάστου καταλυτοῦ τῆς καθαρεύουσσῆς | «Νουμᾶ». Ἐνī, λέγει, δὲ χωρικὸς φεύγων ἀπὸ τὸ χωριό του μεταβαίνει εἰς τὸ σύνταγμα διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα καὶ νὰ μορφωθῇ στρατιώτικῶς, οἱ ἀνώτεροὶ του ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας θὰ φροντίσουν νὰ τοῦ μεταδώσουν, ἔχει τὴν πρέπουσαν μόρφωσιν, ἡ δποία ὑψώνει τὸν νοῦν πρὸς τὰς μεγάλας ἀληθείας, ἀλλ᾽ ἐπλῶς τὴν καθαρεύουσαν. Δὲν θὰ φροντίσουν διὰ τίποτε περισσότερον ἢ τίποτε ὅλιγότερον εἰμὴ νὰ διδάξουν εἰς τὸν ἀπλοῦν καὶ ἀγράμματον χωρικὸν ὅτι τὸ πουκάμισον λέγεται «ὑποδότης», τὸ ἐσάβρακον «τσελέκι», δὲ μανδύας «χλαίνη», τὸ λουρὶ τοῦ ὄπλου «άμπεξ» τὸ φέσι τῶν εὐζώνων... «φαρία», ἡ φούντα «θύσσανος», τὰ παπούτσια «ἀρβύλαι», τὸ σακκιλ ποῦ βράζει τὰ ροῦχά του «γυλεός» καὶ οὕτω καθεξῆται. Ἐρχεται κατόπιν ἡ Θεωρία τοῦ ὄπλου, ἡ δποία τοῦ γερμίζει τὴν πτωχὴν κεφαλὴν μὲ λέξεις ἀσυνειθίστους καὶ λέξεις παραδόξους, μὲ «στόχαστρα», μὲ «κλεισισκόπια», μὲ «έποστριδας», μὲ «κινητὰ οὔρατα», μὲ «βαλβίδας» κλπ. κλπ.

«Ολα αὐτὰ βραχυδεῖς τοῦ κάθιουνται, λέγει ἐ^π
συγγραφεὺς. Συλλογίζεται τὸ σπιτάκι του, τὴν ἀ-
πλότητα πούχε 'κει καὶ τὴν μίλια τῆς μάννας του,
καὶ καταριέται τὴν στιγμὴν ποῦ τὸν σήκωσαν 'κει-
θεο.

Καὶ φέρει παραδείγματα καυκατάτων παρεξηγήσεων, ἀγώνων καὶ ματαίων προσπαθειῶν τῶν ταλαιπώρων νεοσύνηλέκτων ὅπως οὐφαθοῦν μέχρι τῶν ὄρων τῆς καθαρευούσης, διὰ τοὺς ὅποιους παραμελεῖται πᾶσα ἄλλη οὐσιαστικωτέρα καὶ ἀληθεστέρα στρατιωτικὴ ἢ πατριωτικὴ μέρωσις.

«Τοὺς μιλοῦσε (τῶν στρατιώτων), γράφει, ὁ ἀ-
ξιωματικὸς γιὰ τὴν σημαία, ὅτι εἶναι κυανόλευκος,
δηλαδὴ, τοὺς ἐλέγει γιὰ καὶ νοιώσουν, κυανή καὶ
λευκή. Πετιέται τότε ἔνας καὶ μὲ στενοχώρια φω-
νάζει: «Θαρρῷ πῶς δὲν εἰν' ἔτσι ἄπως τὸ λές, μὰ
εἶναι γυλάζια κι' ἀσπρη». Περιττό νὰ ποῦμε πῶς ὁ
ἀδιάσκριτος βάθληκε τρεῖς μέρες στὴ φυλακή.

Κι' ξέλλο. Ἐνὸς τοῦ κλέψαντος μέσ' ἀπ' τὸ στρατώνα τὸ παγοῦρι του. Βγῆκε ὅπως ζητῶντας τὸν ἐπιλογία του γιά νὰν τ' ἀναφέρει. Μόλις τὸν εἶδε ἀπὸ μακριά ἔρχεται νὰ φωνάζει. «Κύρι ἐπιλογία, τὸ παγοῦρι μου μοῦ κλέψανε». Κείνη, τὴν ώρα διάστανε κι' δὲ λαχαγόδει, κι' ὅταν ἔκουε τέτια πρόστυχα λόγια θύμαψε. «Εκραξε τὸ στρατιώτη. «Βρέ, τ! σου κλέψανε;». «Τὸ παγοῦρι μου» μυστρούρισε τρεμάχενος δὲ στρατιώτης. «Ποιό παγοῦρι σου καὶ ξεπαγοῦρι σου; Εἶδω δὲν ἔχουμε τέτια πρόματα, κι' ἂν ἔχουμε δὲν τὰ λέμε ἔτσι;». «Τῷ ὑδροδοχεῖο του» λέει πλη-

σιάζοντας δὲ ἐπιλογίας. «Ναὶ τὸ δοροδοχεῖο μου»
ματέστη ποτε δὲ στρατιώτης «τὸ δοροδοχεῖο μοῦ κλέψα-
νει καὶ τὴν ὄψη του φύτισε ἔνα χαμόγελο, ποῦ
βρῆκε εὐγενικὰ λέξην. Μὰ τοῦ κάπηκε εὐτύχει. 'Ο-
χτὼ μέρες κράτηση γιὰ νὰ μάθεις νὰ μιλᾶς» φώναξε
δὲ λογχαγός. «Ἐκειμὲ τὸ καθήκο του. 'Ο στρατιώτης
ἔσπαζε τὸ κεφάλι του νὰ βρεῖ τὴ φταιξίμο ἔκαμε
καὶ πάξει στὴν ψειροῦ. Κ' ἔλεγε μονολογῶντας·
«Παγοῦρι τὸ λέμε, παγοῦρι, ἔτοι τὸ ξέρω ἀπὸ μι-
κρὸ παιδί!».

"Τοτερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἐπιλέγει δὲ δημοσιευσθή
διατριβογράφος, ἔλατε νὰ φκιζόστε στρατόν! "Εγει-
τάχα ζδίκον; Ποιος θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ βεβαιώσῃ;

πιο εὐχάριστο τὸ λοιπὸν καὶ τὸ πιὸ ταιριαζόμενο
στὸ τραπέζη εἶναι τὸ ἕτοι μοίρασμα γι' αὐτὸ καὶ δ
κρεατομοιραστής εἶναι ἀρχηγὸς τῶν τραπεζιῶν σαξ-
γιὰς νάχουν δῆλος τὸ ἕτοι.

Κοιτάγετε λοιπὸν, πῶς δὲ θὰ σᾶς κατηγορήσουν πιὰ, παρὰ νὰ σᾶς ξετιμήσουν καὶ νὰ σᾶς ἀγαπήσουν ταῖροντας ἀπὸ τὰ λόγ' αὐτὰ, ποῦ γιὰ σᾶς εἶναι τιποτένιο τὸ ἔξοδο, μὴ γιὰ κείνους τὸ χρέωμα θὰ μένη πάντα στὴ θύμησή τους ὅταν εἶναι ἐνδύκηη. "Αλλωστε μήτε θὰ μπορέστε νὰ κάθεστε στὶς πολιτείες χωρὶς νῦχτες καὶ τοὺς φτωχοὺς συμποδίτες καὶ νὰ συντελοῦνε παραπολὺ γιὰ τὴν εὔτυχία σας, μήτε θήξετε κείνους ποῦ θαμάζουν τὰ πλούτια σας, ἢν εἰστε πλούσιοι γιὰ τὸν ἑαυτό σας μόνο καὶ γιὰ λογαριασμό σας καὶ στὰ χρυφά. "Ας ίδοιν λοιπὸν πολλοὶ κι ἃς θαμάζουν τὰ σήματα σας καὶ τὰ τραπέζια σας κι ἃς πίνουν στὴν ὑγεία σας, κ' ἐνῷ πίνουν ἃς ξετάσουν τὸ ποτήρι κι ἃς μαθήτινοι ίδουσ τους τὸ θάρος τους ζυγίζονται το στὸ χέρι τους καὶ πόσο εἴναι τὸ χρυσάρι ποῦ δείχνεται διορφό μὲ τὴν τέχνη. Γιατὶ κοντὰ στὸ νὰ σᾶς λογαριάζουν γιὰ καλοὺς καὶ ψυχόπονους θὰ γλυτώστε κι ἀπὸ τὸ νὰ σᾶς φτονοῦν αὐτοί. Καὶ ποιὸς, ἀλλίθεια, μπορεῖ νῦχτη φτόνο γιὰ κείνον ποῦ εἶναι κοινωνικὸς καὶ δίνει λόγο ἀπὸ τὰ καλά του; Καὶ ποιὸς δὲ θὰ παρακαλοῦσε νὰ ζήσῃ αὐτὸς δύο μπορεῖ περισσότερο, ἀπολαβήσοντας τὰ γαθά του; Μὴ καθὼς φίρενται τώρα κ' ἡ εὔτυχία σας δὲν ἔχει μαρτύρους, καὶ τὰ πλούτια σας γεννοῦν τὸ φτόνο, κ' ἡ ζωὴ εἶναι ἀηδία. Γιατὶ, νομίζω, πῶς τὸ νὰ γιομέζετε τὴν κοιλιά σας μονάχοι, σὰν νὰ πούμε σὰν τὰ λινυτάρια καὶ τοὺς ἄγριους λύκους, δὲν ἔχει τὴν ἴδια εὐγχείστηση μὲ τὸ νὰ συναναστέψεστε ἔξυπνους ἀνθρώπους καὶ ποῦ προσπαθοῦνε νὰ σᾶς κάνουν κάθε χατῆρι, ποῦ πρωτε-πρωτε δὲ θέρισουν τὸ τραπέζι; νὰ εἶναι κουφὸς καὶ βουβός, παρὰ θὰ καθήσουνε σ' αὐτὸν λέγοντας διαιλίες τοῦ τραπεζιοῦ καὶ πειράγματα δῆμοις βαρειάς καὶ διάφορες νοστιμάδες, ποῦ εἶναι αἱ πιὸ εὐγάριστες διασκέδασες, ἀγαπητὲς στὸ Διόνυσο καὶ στὴν Ἀφροδίτη, ἀγαπητὲς καὶ στὶς Χάριτες, κ' ἔπειτα δηγῶνταις τὴν ἄλλη μέρα σ' ὅλους τὸ καλοδέξιμό σας θὰ γίνουν ἀφορμὴ νὰ σᾶς ἀγαποῦν. Λύττα καλὸ ητανε νὰ τὰ γοράζετε ζωρίβια.

Γιατί θά σές ρωτήσω, πώς οι φτωχοί περπατού-
σανε μὲ κλεισμένα τὰ μάτια — ἃς ὑποθέσουμε δηλαδὴ
ἔτσι θά σές φέρειν λύπη τὸ νὰ μὴν ἔχετε σὲ ἡποῖοις
νὰ δείξετε μὲ φαντασία τὰ πολύτιμα φορέματά τας
καὶ τοὺς πολλοὺς δούλους σας ἢ τὰ μεγάλα δα-
χτυλίδια σας; Πηραλείπω νὰ λέω, δτ: καὶ ἐπιθυ-
λὲς καὶ μίση εἶναι ἀνάγκη νὰ γεννιοῦνται στοὺς
φτωχούς γιὰ ἴσχες, ἀνίσως θέλετε νὰ καλοπεριη-
μονάχοι σας· δσα λοιπὸν φιλερίζουνε νὰ παρακαλέ-
σουνε γιὰ τὸ κακό σας, ποτὲ νὰ μὴ γίνουνε 'κι ἔμ-
ποτε νὰ μὴν ἔρθῃ ἀνάγκη νὰ γίνη ἡ εὐχὴ τους ἐ-
πειδὴ μάτια λουκάνικα θὰ δοκιμάσετε, μῆτα πήττα
ἢ κανένα ἀπομεινάρι τῆς σκύλλας, κ' ἡ φακή σας
θὰ ἔχῃ μέσα της λυωμένο τὸ αὐγοτάραχο, κι ὁ χοῖ-
ρος καὶ τὸ λάφι τὴν ὥρα ποῦ φαίνονται θὰ σκε-
φτοῦνε νὰ τὸ σκέσσουν ἀπὸ τὸ φούρνο στὸ βουνό, κι
αὐτὲς οἱ κόττες ἀν καὶ δίχως φτερὰ ψίτ, θὰ βιετά-
ζουν γλήγορα κατὰ τοὺς φτωχούς· μὰ τὸ χειρότερο
ἀπ' ὅλα, οἱ πιὸ ἔμορφοι ἀπὸ τοὺς κρατοκεραστῆδες
θὰ σές γίνουν καραφλοί, ἀρροῦ μάλιστα σπάση καὶ
τὸ κροντῆρι. Κοντά σ' αὐτὰ συλλογιστήτε δσα μπο-
ροῦνε νὰ γίνουν καὶ στὴ γιορτὴ πρεπούμενα καὶ γιὰ
σᾶς πολὺ ἀκίντυνα, καὶ ἔχαλαφρώστε τους ἀπὸ τὴν
πολλὴ φτώχια μὲ μικρὸ ἕσοδο γιὰ νάχετε φίλους
ὅχι ἀξιοκατάκριτους.

Μετάφραση ΗΛΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ